

OVERVIEW OF THE PROGRAMMES OF THE GOVERNMENTS FOR 2019-2024 AS REGARDS LANGUAGE POLICY IN THE BRUSSELS CAPITAL REGION

Five governments

Language policy in the Brussels Capital Region lies within the competences of several governments. Dutch-language and French-language education and culture are under the authority, respectively, of the Vlaamse Gemeenschap (VG) and the Fédération Wallonie-Bruxelles (FWB). However, language policy is not only a matter of education and culture. Moreover, in a region that is increasingly diverse linguistically and whose population is increasingly multilingual, the French-Dutch dichotomy has become less and less adequate for apprehending Brussels' linguistic reality and addressing its linguistic challenges. Therefore, the government of the Brussels Capital Region (RBC/BHG) started stepping in the 2014-2019 legislature and has adopted an increasingly voluntaristic attitude. Within the limits of their own competences, the Brussels sub-governments of the Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) and of the Commission communautaire francophone (COCOF) are also playing some role.

We briefly summarize below the most relevant elements in the declarations of each of the five governments concerned, with a short additional note on the declaration of the Walloon Region. The appendix cites all the passages that touch on languages, with the most significant ones highlighted. It also contains links to the full texts of all the declarations.

1. Région de Bruxelles-Capitale/ Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Despite the Brussels Region having no competence in the field of education and culture, the declaration of the Brussels government adopts an unprecedentedly strong stance on multilingualism. This is spectacularly manifested by the creation of an explicit ministerial competence : Sven Gatz (Open VLD), finance minister in the Brussels government is also Brussels' (and possibly the world's) first minister for the promotion of multilingualism. His policy note (available in Dutch, French and English) was presented to the Brussels Parliament on 9 December 2019 and received strong support from all parties.

The governmental declaration emphasizes the importance of competence in French, English and French for finding a job in Brussels. The Flemish and French communities and the federal state will be invited to make a cooperation agreement with the Brussels Region in order to better organize the teaching of languages in Brussels schools. Support for the training of bilingual primary teachers will be continued, and the learning of profession-related languages will be strengthened in professional and technical schools. The multilingualism of public officials in contact with the Brussels population will also be encouraged and made more visible.

2. Communauté française (FWB)

Unlike its predecessor in 2014, the declaration of the French Community (or Fédération Wallonie-Bruxelles) is particularly explicit on language learning. Its government declares that it « will introduce language awareness class from the kindergarten onwards, support the creation of bilingual schools in Wallonia and in Brussels, develop immersion teaching and negotiate exchanges of teachers and pupils between the Communities ». As regards the public TV channel RTBf, it will develop the systematic subtitling (as opposed to voice over) of interventions in Dutch, English or German and expand the broadcasting of films in their original language.

This declaration must be interpreted against the background of the *Pacte d'excellence*, a profound reform of the education system of the French Community decided by the previous

government and supposed to be phased in the course of the next few years. This reform includes the introduction of a second language — either Dutch or English, with each school allowed but not obliged to give a choice — from the third year of primary school in Wallonia, and the introduction of a third language for all pupils from the first year of secondary school. This implies no change at the primary level in Brussels, where Dutch is already compulsory from the third year of primary school and still does not count for the « *Certificat d'études de base* ».

3. Vlaamse Gemeenschap

The Flemish government operates as the government of both the Flemish Region and of the Dutch-language Community. In the latter capacity, it exercises competences within the Brussels Region. Throughout its declaration — from kindergarten to social housing — the accent lies on the acquisition of a « rich Dutch language » by both native and non-native residents of Flanders. The learning of « other modern languages » is only briefly mentioned as an important asset.

As regards specifically Brussels, the declaration insists on the enforcement on the language legislation governing the availability of public services in Dutch as well as French. It promises to keep paying attention to the need for places in Dutch-medium schools at all levels for families who wish to send their children to these schools, while maintaining the current priority rules for Dutch native speakers, so as to guarantee a critical mass of Dutch-speaking pupils. Making the children multilingual is an objective that must be pursued, but without infringing the legislation of the Flemish Community. The exchange of (language and other) teachers between Dutch-medium and French-medium schools must be encouraged.

4. Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

The Flemish Community Commission views the learning of Dutch and other languages as part of an ambitious project for the Region that will strengthen its citizens. The VGC supports the creation of bi- or multilingual schools, the exchange of teachers between French- and Dutch-medium schools, the training of bilingual teachers, the use of CLIL (immersion) for language learning in Dutch-medium schools, the setting up of a permanent forum for mutual consultation involving the French-medium, Dutch-medium and European schools, the organization of Staten Generaal of Brussels education as a collaborative venture involving the Brussels Region and both Communities, and the collaboration of the VGC's 22 gemeenschapscentra with cultural centres operating in French and other languages.

5. Commission communautaire française (COCOF)

The French Community Commission will keep supporting initiatives that aim to reduce illiteracy and to improve the knowledge of French, as well as to develop the offer of language classes in conjunction with the *Cité des langues*. It will also develop integration trajectories for newcomers (now obligatory also in Brussels for non-EU immigrants) with a French language component.

6. Walloon Region

Being distinct from the government of the French Community, the government of the Walloon region has no competences in Brussels nor in the field of education. It is nonetheless worth noting that its declaration stresses that the learning of Dutch must be supported, in particular through study exchanges, internships and work experience in Flanders. It also mentions that the learning of languages in Wallonia will be evaluated and improved on the basis on this evaluation.

Philippe Van Parijs
December 2019

APPENDIX

DECLARATIONS GOUVERNEMENTALES 2019-2024 REGERINGSVERKLARINGEN 2019-2024

1. REGION DE BRUXELLES-CAPITALE/ BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

<https://be.brussels/files-fr/a-propos-de-la-region/competences-regionales/declaration-de-politique-generale-18-7-2019/view>

AXE 1 UNE REGION QUI GARANTIT A CHACUN LES CONDITIONS D'UNE VIE CONFORME A LA DIGNITE HUMAINE

Garantir l'accès à un emploi stable et durable pour tous

5) La formation professionnelle, levier essentiel d'une politique d'emploi efficace

...

Le Gouvernement renforcera l'offre d'alphabétisation, de maîtrise de la langue française ou néerlandaise et de préformations en lien avec des formations professionnalisantes dans les métiers d'avenir et en pénurie, notamment.

...

Enfin, le manque de connaissance des langues, notamment du néerlandais ou de l'anglais est souvent un frein à l'emploi. Afin d'améliorer les chances des chercheurs d'emploi sur le marché du travail, le Gouvernement, en collaboration avec les Commissions communautaires, développera et renforcera l'offre de formation en langues dans un réseau cohérent autour d'une Cité des langues, et assurera l'articulation des tests linguistiques et des parcours de formation.

Garantir les conditions d'un enseignement accessible, adapté aux réalités bruxelloises

4) Révolutionner l'apprentissage des langues

Bruxelles est une région bilingue à vocation internationale. Près de 80% des offres d'emploi requièrent une connaissance des deux langues nationales et plus de la moitié exigent une connaissance de l'anglais. Or en 20 ans, la connaissance du néerlandais a chuté : en 2001, 33% des Bruxellois parlaient bien ou très bien la langue, ils ne sont plus que 16,3 % aujourd'hui. L'organisation d'un enseignement multilingue est donc une problématique centrale dans la réflexion visant à améliorer la maîtrise des langues des Bruxellois.

L'échange et la collaboration entre les écoles et formations néerlandophones, francophones et anglophones offrent beaucoup d'opportunités. Le Gouvernement simplifiera et facilitera la collaboration afin de stimuler l'enrichissement mutuel et un meilleur apprentissage des langues. Les possibilités pour encourager la mobilité des instituteurs seront examinées.

Le Gouvernement développera une politique globale favorisant le multilinguisme des Bruxellois, ainsi renforçant l'identité et la citoyenneté bruxelloise, la promotion sociale et la cohésion sociale au sein de la Région. Cette approche s'étendra, au-delà de l'enseignement, à différents secteurs comme la formation professionnelle, le secteur de l'emploi et la culture. La collaboration en ce sens sera intensifiée avec les commissions communautaires, la Fédération Wallonie-Bruxelles et la Communauté flamande.

Le Gouvernement invitera les Communautés et l'Etat fédéral à conclure un accord de coopération en vue de mieux organiser, dans le cadre des compétences actuelles, l'enseignement du français et/ou du néerlandais et des autres langues aux fins d'améliorer le bilinguisme et le multilinguisme à Bruxelles.

Il entend également poursuivre la formation des instituteurs bilingues en encourageant les collaborations entre hautes écoles néerlandophones et francophones dans le cadre d'un cursus commun et d'une co-diplomation.

Enfin, le Gouvernement soutiendra le développement des modules linguistiques basés sur « l'usage de la langue dans le métier » pour l'apprentissage fonctionnel des langues dans les filières techniques et professionnelles, suivant l'expérience réussie dans le champ de la formation professionnelle des adultes.

Il soutiendra également les écoles qui souhaitent participer aux programmes européens eTwinning et Erasmus+ qui permettent outre d'apprendre de nouvelles langues, d'ouvrir l'école sur l'Europe tout en offrant la possibilité aux jeunes de l'éducation et de la formation professionnelle d'apprendre de nouvelles techniques à l'étranger ainsi qu'aux enseignants d'acquérir de nouvelles méthodes pédagogiques.

AXE 3 UNE REGION A L'IDENTITE FORTE, OUVERTE AU MONDE, QUI RENFORCE SES SERVICES AUX CITOYENS DANS UNE LOGIQUE DE LISIBILITE ET DE PROXIMITE DE SES INSTITUTIONS

Une Région aux institutions renforcées

6) Une fonction publique régionale forte

...

Par ailleurs, le Gouvernement valorisera aussi les connaissances linguistiques des agents d'accueil en indiquant les langues qu'ils parlent. Les citoyens pourront ainsi être aidés et orientés dans une autre langue, sans préjudice sur la prestation de services qui restent garantis en français et en néerlandais.

Une Région qui appuie son action sur les pouvoirs locaux

6) Une politique coordonnée de prévention et de sécurité

...

Au travers du PGSP, le Gouvernement intégrera comme priorités les politiques de lutte contre de toutes les formes de discrimination, de la langue, de la couleur de peau, de l'origine, de la religion, du sexe, de l'orientation sexuelle, de l'origine sociale ou du rang social.

2. COMMUNAUTE FRANÇAISE (FRB)

<http://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001638582>

<http://archive.pfwb.be/1000000020c6026>

Chapitre 1er. Enseignement

...

Le Gouvernement entend notamment :

...

Renforcer quantitativement et qualitativement l'apprentissage des langues notamment en mettant en oeuvre l'éveil aux langues dès la maternelle, en soutenant la création d'écoles bilingues en Wallonie et à Bruxelles en tenant compte des difficultés spécifiques qu'impliquent les écoles bilingues, notamment en termes de statut des enseignants et de rémunération, en favorisant et développant l'enseignement en immersion, et en négociant des échanges d'enseignants et d'élèves entre Communautés ;

...

Au cours de la première année de la législature, le Gouvernement initiera avec les acteurs concernés un vaste débat public sur l'opportunité de choisir l'une des deux autres langues nationales (néerlandais ou allemand) dans le cadre du Pacte pour un enseignement d'excellence qui prévoit la généralisation des cours de langues en troisième année de l'enseignement primaire dès 2022.

...

Dans le cadre de la formation initiale des enseignants, le français langue étrangère (FLE) sera considéré comme une compétence transversale, mais également comme une discipline spécifique pour les enseignants qui le désirent. Il importe en effet de pouvoir donner à tous les enfants une chance égale de s'épanouir au sein de l'enseignement en Fédération Wallonie-Bruxelles.

...

Les tests du programme international de l'OCDE pour le suivi des acquis des élèves (PISA) et l'enquête internationale PIRLS (Progress in Reading Literacy Study) montrent que la Fédération Wallonie-Bruxelles est en moyenne en-dessous de l'OCDE. Afin de rompre avec cet état de fait, le Gouvernement souhaite mettre en oeuvre le processus d'accompagnement personnalisé des élèves afin de renforcer la maîtrise des savoirs de base et de lutter contre les inégalités, l'échec et le décrochage scolaire.

A cet effet, il entend :

- Renforcer, dans les nouveaux référentiels, les fondamentaux en français (à travers leurs outils et méthodes : grammaire, orthographe, dictée), en mathématiques (opérations de base, tables de multiplication), en sciences, histoire et géographie en veillant à ce que les premières années de la scolarité assurent à tous les élèves la maîtrise de la langue de l'enseignement ;

...

- Mettre en oeuvre la réforme relative aux dispositifs d'accueil et de scolarisation des primo-arrivants (DASPA) et aux dispositifs

...

La transition entre l'enseignement secondaire et l'enseignement supérieur représente souvent une étape difficile pour de nombreux étudiants. Le Gouvernement entend faciliter cette transition, mieux accompagner les étudiantes et étudiants dans la construction de leur projet de vie et améliorer l'orientation des étudiants. Le Gouvernement propose de :

...

- Faciliter l'insertion professionnelle des étudiants et renforcer l'apprentissage des langues.

...

Chapitre 12. Médias

Pour un service audiovisuel public moteur de la diversité culturelle et acteur de l'espace démocratique, le Gouvernement souhaite :

...

Poursuivre le développement du sous-titrage systématique des interventions faites en néerlandais, en anglais et en allemand lors des journaux télévisés et des programmes d'information et augmenter le nombre de diffusion en version originale.

Excellent onderwijs

Op vijf grote uitdagingen wil deze Vlaamse regering een antwoord bieden: de onderwijskwaliteit, het lerarentekort en hun status, de juiste begeleiding van onze kinderen op de juiste plaats, het capaciteitstekort en de studieduur in ons hoger onderwijs.

Kwaliteitsvol onderwijs is de sleutel, inclusief **de beheersing van een rijke Nederlandse taal. Kinderen die een taalachterstand hebben, laten we een taalintegratietraject volgen met desgevallend ook een taalbadklas of een volwaardig alternatief zodat we leerachterstand en schooluitval vermijden en kinderen dus echt gelijke kansen geven. Maar evengoed zetten we in op de kennis van de moderne vreemde talen als troef.**

...

Uitdagingen en visie

Een sterk Vlaams onderwijs heeft bij uitstek een sterk emanciperende kracht voor alle leerlingen. De ambitie om bij al onze leerlingen leerwinst te boeken staat dus voorop. Kwaliteitsvol onderwijs is hiervoor de sleutel. **De beheersing van een rijke Nederlandse taal** is daarbij essentieel. Kinderen die een taalachterstand hebben, laten we een taalintegratietraject volgen met desgevallend ook een taalbadklas zodat we leerachterstand en schooluitval vermijden en kinderen dus echt gelijke kansen geven. Maar evengoed zetten we in op de kennis van de moderne vreemde talen als troef.

Leerkrachten

...

Ook de opleidingen van kinderverzorgers en de lerarenopleidingen zetten verder in op taalverwerving en **taalrijkdom Nederlands.**

...

Basisonderwijs

Taalkennis Nederlands is de absolute topprioriteit voor iedereen. **De onderwijstaal is en blijft Nederlands.** Goede kennis van het Nederlands is essentieel. Taal is de sleutel voor sterke onderwijsprestaties, voor volwaardige integratie maar evengoed voor de werkbaarheid in de klas. Daarom hebben we nood aan een **Taalturbo Nederlands.** Wie taalachterstand heeft, kan terecht in extra taalbadklassen Nederlands. Het is niet voldoende om alleen Nederlands te kennen als 'gebruikstaal'. **Ook grammatica, zinontleding en begrijpend lezen zijn belangrijk en horen thuis in de eindtermen van zowel basis- als secundair onderwijs.** We bevorderen leesplezier Nederlands buiten de schooluren, in structurele samenwerking met bibliotheken (bv. door wijkbibliotheken een plaats in de school te geven) en culturele centra.

De kennis van het Nederlands begint bij de start van de schoolloopbaan. **En dus moet het kleuteronderwijs ook de poort naar het Nederlands zijn** én ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen met gelijke kansen de schoolloopbaan starten. De verlaging van de leerplichtleeftijd grijpen we aan om ervoor te zorgen dat kinderen die thuis onvoldoende Nederlands gebruiken, reeds in de kleuterschool Nederlands leren en zo het lager onderwijs zonder taalachterstand kunnen starten. Dit draagt ook bij tot de relatie leerkracht en leerling en dus tot het pedagogisch comfort. Net in de kleuterschool zijn de kinderen ook het meest vatbaar voor taalverwerving. Van alle vijf-zesjarigen wordt een uniforme net- en koepeloverschrijdende gestandaardiseerde taalscreening afgenomen. De bestaande toolkit vormen we om tot één taalscreening Nederlands.

Leerlingen die later instromen in het Nederlandstalig onderwijs, moeten eenzelfde uniforme net- en koepeloverschrijdende gestandaardiseerde taalscreening Nederlands afleggen. Ook initiatieven zoals **zomerscholen Nederlands**, georganiseerd door lokale partners en het middenveld, worden gefaciliteerd. Op die manier vermijden we regressie bij de leerlingen door de zomervakantie.

Op basis van de resultaten van de taalscreening, moeten leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen een actief taalintegratietraject Nederlands volgen met in beginsel een

taalbadklas of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt. Dit kan ook netoverschrijdend georganiseerd worden.

- We gebruiken de SES-werkingsmiddelen waarvoor ze bedoeld zijn zodat kinderen met een moeilijke thuissituatie gericht ondersteund worden en hun kans op ongekwalificeerde uitstroom kleiner wordt. Zo zetten we ze onder andere in voor taalbadklassen Nederlands, leermateriaal Nederlands tweede taal en huiswerkbegeleiding. De aanwending wordt steekproefsgewijs gecontroleerd en indien de middelen niet doelmatig worden aangewend, worden deze middelen duidelijker geoormerkt.

- Talenkennis is een echte rijkdom voor de Vlaming. We versterken het taalonderwijs Nederlands én blijven inzetten op taalsensibilisering, taalinitiatie, het (facultatief) taalonderwijs van het Frans, Engels en/of Duits.

- De eindtermen basisonderwijs worden ambitieus herschreven met bijzondere aandacht voor **Nederlands, Frans, Wiskunde en Wetenschappen en Techniek**. Na een eerste evaluatie van basisgeletterdheid in het Secundair Onderwijs, zorgen we voor de invoering ervan in het basisonderwijs op de leeftijd van tien jaar, minstens voor Nederlands en Wiskunde.

Secundair onderwijs

Ook in het secundair onderwijs wordt ingezet op talenkennis: zowel kennis van het Nederlands als kennis van moderne vreemde talen is uiterst belangrijk in onze kennismaatschappij. Er wordt een wetenschappelijke evaluatie uitgevoerd van de impact van CLIL op de leerprestaties van de leerlingen. De maatregelen inzake taal en integratietrajecten Nederlands worden analoog met het basisonderwijs ook in het secundair onderwijs ingevoerd.

Hoger en volwassenenonderwijs – Levenslang leren

Om resultaten van wetenschappelijk onderzoek vlot te kunnen verspreiden in Vlaanderen moet het Nederlands als wetenschapstaal overeind blijven. Binnen Europa moeten we ervoor ijveren om wetenschappelijke publicaties maximaal te ontsluiten zonder hoge kosten voor de instellingen of voor de gebruiker en los van dure platformen. Onderzoek gefinancierd door Vlaanderen, wordt steeds vergezeld van een beperkte vertaling in het Nederlands.

Gelet op de versterking van de positie van het Nederlands in het basis- en secundair onderwijs kan voor de bachelors het aandeel anderstalige opleidingen licht worden opgetrokken tot maximaal 9%. We zien strikt toe op deze beperking, net zoals op het ontstaan van zogenaamde 'spookopleidingen' waarmee onvolwaardige Nederlandstalige equivalenten worden aangeboden. Van het onderwijzend personeel en het academische personeel belast met een onderwijsopdracht dat de Nederlandse taal niet beheerst op het vereiste ERK-niveau binnen de vooropgestelde termijnen, wordt de onderwijsopdracht niet verlengd. De regeringscommissarissen treden desgevallend op.

....

De focus op de kwaliteit van het onderwijs Nederlandse taal en vreemde talen in basis- en secundair onderwijs vereist voldoende gekwalificeerde leerkrachten. Gelet op de verminderde belangstelling voor talenopleidingen en de opleidingen Nederlands in het bijzonder moet een Actieplan Talen zorgen voor voldoende instroom in deze richtingen.

...

De eerste stappen van een grondige hervorming van het volwassenenonderwijs werden gezet. Zo kan een zo breed mogelijk publiek kennis, vaardigheden en attitudes verwerven in functie van maatschappelijk functioneren of re-integratie, verdere deelname aan onderwijs, uitoefening van een beroep, versterking van het Nederlands, beheersing van een moderne vreemde taal, verhoging van geletterdheidscompetenties en het behalen van een diploma secundair onderwijs.

Concrete voorstellen

Werf 1 - Elk talent telt: alle arbeidspotentieel benutten

1.1 Een gepersonaliseerde en resultaatgerichte aanpak voor elke werkzoekende

...

We schatten de nood aan taalopleiding van een werkzoekende in, in functie van zijn of haar jobdoelwit en de concreet beschikbare vacatures, en voorzien een traject met voldoende en flexibel aanbod op maat, al dan niet geïntegreerd met het volgen van een beroepsopleiding of stage. Nederlands wordt, naast het verwerven van de technische competenties, in de geïntegreerde trajecten beschouwd als finaliteit van de opleiding. Ook op de werkvloer zetten we in op het wegwerken van taalbarrières. We zorgen voor een vlotte gegevensuitwisseling tussen alle actoren met een taalaanbod, zodat VDAB een sluitend zicht krijgt op de verworven competenties.

5. Zorgberoepen

- De instroom van zorgpersoneel kan ook uit het buitenland komen, maar in het kader van de patiëntveiligheid leggen we taalvereisten op. Daarbij is de kennis van het Nederlands een vereiste om zorgbehoevenden in de eigen taal te helpen. Goede zorg begint namelijk met een goede communicatie tussen zorgverstreker en patiënt, cliënt, oudere en zijn/haar omgeving.

SAMENLEVEN

Nederlands als voertaal en de Verlichtingswaarden als gedeelde sokkel

De Nederlandse taal verbindt ons allen. Welke taal iemand thuis ook spreekt, de gemeenschappelijke taal die we allemaal (moeten) begrijpen en spreken, is het Nederlands.

Nederlands biedt ook kansen. Wie Nederlands spreekt, begrijpt en leest, kan zich informeren, heeft meer kansen op tewerkstelling, heeft toegang tot vorming en onderwijs, kan deelnemen aan publiek debat, ... Kortom, een goede kennis van het Nederlands verhoogt de zelfredzaamheid van mensen.

In subsidiereglementen en samenwerkingsovereenkomsten van de Vlaamse overheid met derden wordt een Nederlands-clausule opgenomen (actief gebruik van het Nederlands, minstens in communicatie naar het publiek). De Vlaamse overheid zorgt er voor dat ook lokale besturen deze clausule toepassen.

INBURGERING EN INTEGRATIE

Uitdagingen en visie

Het Vlaams inburgeringsbeleid legt de nadruk op economische en maatschappelijke zelfredzaamheid, de snelle verwerving van de Nederlandse taal en het zich eigen maken van de gedeelde normen en waarden van de publieke Vlaamse cultuur.

...

Concrete voorstellen

...

We meten de verworven kennis en vaardigheden via een burgerschapstest die bestaat uit vier onderdelen:

De kennis van het Nederlands: Het is belangrijk dat nieuwkomers zich zelfstandig kunnen redden in hun nieuwe taal, het Nederlands. We verwachten dat de inburgeraar op het einde van het traject het taalniveau A2 behaalt. Het taalniveau wordt via een gestandaardiseerd, op een aantal centrale plaatsen georganiseerd, examen getest. Voor analfabeten en laaggeletterden wordt een aangepast taalniveau voorzien.

....

Binnen 24 maanden na succesvolle afronding van het inburgeringstraject moet de verplichte inburgeraar op arbeidsactieve leeftijd (18-65 jaar) die geen job heeft, geen opleiding volgt of niet studeert (d.w.z. in die periode geen 6 maanden onafgebroken gewerkt heeft, een opleiding gevolgd of gestudeerd), een test afleggen voor taalniveau B1 mondeling (luisteren en spreken). Hij betaalt hiervoor een vergoeding van 90 euro. Het bereiken van dit taalniveau doet de inburgeraar op eigen initiatief via scholing (de overheid voorziet hiervoor het nodige aanbod), via werk, via benutting van oefenkansen. Indien hij dit taalniveau niet behaalt, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test.

...

De Vlaamse overheid voert een sterk taalbeleid dat Nederlands leren, oefenen en gebruiken stimuleert, o.a. door te blijven voorzien in een behoeftedekkend NT2-aanbod, het creëren van oefenkansen Nederlands en het gebruik van 'heerlijk helder' Nederlands in overheidscommunicatie.

BUITENLANDS BELEID EN TOERISME

Buitenlands beleid

1. Een ambitieus en impactsvol Vlaams-Europees beleid dat bijdraagt aan een slagkrachtige en gedragen Europese Unie die haar burgers en bedrijven ondersteunt.

...

Wij zetten ons ook in voor het respect voor de culturele en taalkundige diversiteit binnen Europa. Daarom blijven we een voortrekkersrol vervullen op het gebied van het gebruik van het Nederlands binnen de Europese instellingen en verdedigen we het belang van taaldiversiteit.

...

We versterken in het bijzonder de samenwerking met Nederland en ontplooiën internationaal samen culturele en economische projecten ter versterking van het Vlaamse en Nederlandse imago en met aandacht voor de Nederlandse taal door een grote focus op een Nederlandse Taalunie 2.0. Deze Taalunie focust ondermeer op het internationaliseren van de Nederlandse taal en versterkt daartoe zijn samenwerking met landen waar met het Nederlands of met het Nederlands verbonden talen gesproken worden. We betrekken hierbij ook nauwer de Vlaamse diaspora in het buitenland en VIW.

MEDIA

De VRT moet meer dan ooit focussen op zijn publieke karakter en het versterken van de Vlaamse identiteit. Vlaanderen wordt gekenmerkt door een divers ideologisch landschap. Het is belangrijk dat de VRT hiervoor aandacht heeft en die diversiteit meeneemt in haar aanbod. De VRT hecht het hoogste belang aan de Nederlandse standaardtaal en brengt dit tot uiting in haar aanbod.

BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID

Duidelijk kader erkenning lokale geloofsgemeenschappen

...

Het gebruik van het Nederlands in de context die de taalwetgeving voorziet, wordt meegenomen in de erkenningsvoorwaarden.

...

Strikte handhaving taalwetgeving

- De interpretatie van de omzendbrieven Peeters en Martens blijft aangehouden. We nemen een assertieve houding aan bij schendingen van de taalwetgeving. We verzetten ons maximaal tegen pogingen om de Vlaamse interpretatie uit te hollen.

...

BRUSSEL

Vlaanderen blijft resoluut kiezen voor zijn hoofdstad Brussel en een sterke band met de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Brussel bruist van het talent en heeft dus sterke kaarten om uit te groeien tot een ondernemende en welvarende stad. Voor Vlaanderen zijn er ook extra redenen om Brussel te omarmen, naast de geografische ligging. Brussel is een belangrijke motor voor de Vlaamse economie. Voor een exportgerichte economie als de Vlaamse is Brussel een belangrijk venster op de wereld, een internationaal podium voor internationale, economische en diplomatieke contacten.

Maar het is geen eenrichtingsverkeer, ook Brussel heeft Vlaanderen nodig. Meer dan 200.000 Vlaamse pendelaars versterken de Brusselse economie. Brussel is voor Vlaanderen een belangrijke onderwijsstad, meer dan 25.000 studenten volgen in Brussel Nederlandstalig hoger en universitair onderwijs. De Vlaamse culturele instellingen in Brussel zijn gevestigde waarden die openstaan voor iedereen. En het Nederlands blijkt steeds meer een troef voor Brussel, eerder dan een nadeel.

Vlaanderen laat Brussel dus niet los, integendeel.

...

Vlaamse hoofdstad

...

We blijven investeren in onze gemeenschapsbevoegdheden in Brussel. De Brusselnorm staat centraal bij het investeren in infrastructuur en dienstverlening ten behoeve van de Brusselaars. De Vlaamse Gemeenschap beschouwt voor haar beleid in Brussel 30% van de Brusselse bevolking als haar doelgroep en besteedt minstens 5% van de Vlaamse middelen voor gemeenschapsbevoegdheden aan beleid in en voor Brussel.

Aan de hand van de periodieke rapporten van de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel bekijken we of deze doelstellingen gehaald worden, en desgevallend pakken we ze aan met een concreet actieplan. Zo blijven we de concrete capaciteitsnood aan Nederlandstalige dienstverlening in onderwijs en zorg aanpakken.

Het kan echter niet de bedoeling zijn dat enkel de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) de zorg voor een Nederlandstalige dienstverlening dragen. We dringen er bij de andere besturen op aan om hun wettelijke verplichtingen na te leven en te zorgen voor een werkelijk doorleefde tweetaligheid. In overleg met de VGC en andere partners zoeken wij naar een manier voor een betere opvolging en gevoeligheid voor de naleving van de taalwetgeving

...

Inburgering en taal

De verplichte inburgering in Brussel is een feit en kan van start. Vanuit Vlaanderen is hier hard aan gewerkt met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie; we zetten ons nu volop in op de uitwerking en toeleiding naar de Nederlandstalige inburgeringstrajecten.

Door het voeren van een taalpromotiebeleid en het voorzien van een versterkt aanbod Nederlands Tweede Taal via o.a. werk (i.s.m. Actiris) en onderwijs (voor leerlingen én ouders), stimuleren we de kennis en het gebruik van het Nederlands in Brussel. Met verenigingen die we ondersteunen maken we klare afspraken over het gebruik van en communicatie in het Nederlands. Doel is om te komen tot een echte en doorleefde tweetaligheid in Brussel.

We zullen de naleving van de taalwetgeving in Brussel actief opvolgen, en ondersteuning bieden aan burgers die het slachtoffer zijn van taalwantoestanden in Brussel, in het bijzonder in de ziekenhuizen, in de welzijnsvoorzieningen (in het bijzonder de voorzieningen erkend door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), bij de politie, bij de brandweerdiensten, en bij de lokale besturen. We gebruiken daarvoor onder meer de dienstverlening van het Steunpunt Taalwetwijzer en het Vlaams Meldpunt taalklachten in de Brusselse ziekenhuizen.

...

Onderwijs

We blijven ook in Brussel alert voor de algemene infrastructuurnoden en voor een voldoende capaciteit voor het kleuter- en leerplichtonderwijs zodat gezinnen die zich naar de Vlaamse Gemeenschap richten ook effectief een plaats vinden voor hun kind, en rekenen erop dat de Franse Gemeenschap een evenredige inspanning doet en gaan daartoe in overleg. We houden vast aan het systeem van de huidige voorrangregels, die een kritische massa Nederlandstalige leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs garandeert en de verantwoordelijkheid van elke onderwijsactor stimuleert. Meertaligheid bij de leerlingen is een doel dat binnen het Vlaams decretaal kader moet bereikt worden.

We promoten Brussel verder als Nederlandstalige, internationale kennis- en studentenstad. We blijven streven naar een hechtere samenwerking met de Franse Gemeenschap in functie van capaciteit, kwaliteit, kennis van de tweede landstaal, de spijbelproblematiek en andere onderwijsgebonden uitdagingen. Heel concreet worden ook meer uitwisselingen georganiseerd tussen (taal- en andere leerkrachten van) beide netten.

Muntpunt

...

Muntpunt behoudt ook de opdracht om een aangepast drietalig (Nederlands, Frans, Engels) onthaalbeleid voor expats in Brussel in de praktijk te brengen en te versterken. Meer in het

algemeen wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van Brussel met zijn hoge concentratie van internationale en Europese organisaties, journalisten, opiniemakers, enz. om Vlaanderen internationaal te profileren.

...

VLAAMSE RAND

Het Vlaamse en groene karakter van de Rand rond Brussel moet resoluut versterkt worden, complexloos en zelfbewust. De Vlaamse Rand is uniek als een strategisch gebied zonder expliciete kernstad. De regio combineert prachtige groene gebieden met sterke economische prestaties. De nabijheid van Brussel biedt dus ontegensprekelijk kansen maar zet meteen ook wel, onder meer door het specifieke statuut en de taal situatie, **grote druk op de Vlaamse Rand** op vlak van demografie, stijgende grond en woonprijzen, **ontnederlandsing**, verstedelijking, enz...

...

Extra Nederlands

Nederlands is de 'maizena' van de Rand. **Daarom nemen we zowel defensieve als assertieve acties die het Nederlandstalig karakter van de Rand versterken.** En dat zowel op Vlaams als op andere bestuursniveaus.

Vanzelfsprekend dient de taalwetgeving dus nauwgezet gerespecteerd te worden. Maar we werken ook creatief maatregelen uit **zoals de koppeling van sociale en andere voordelen aan de kennis van het Nederlands of minstens de bereidheid onze taal te leren.** Wie aanspraak wil maken op voordelen van onze gemeenschap moet immers ook werkelijk deel willen uitmaken van onze gemeenschap.

Bij uitstek in de Vlaamse rand zetten we in **op taalintegratietrajecten, met o.a. taalbadklassen voor alle kinderen die onvoldoende Nederlands kennen** om mee te kunnen in de les. We moedigen anderstalige ouders aan om hun kinderen in het Nederlands en lokaal school te laten lopen. Niet bij wijze van carrièrekeuze maar wel als uiting van de wil tot integratie van het hele gezin. **Voor de ouders organiseren we in de school buiten de lessen taalcursussen Nederlands, terwijl de kinderen worden opgevangen.**

...

VZW De Rand

We sluiten een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het EVA vzw 'de Rand', waarin we de belangrijkste opdrachten vastleggen: **de ondersteuning van het Nederlandstalige verenigingsleven (zeker in de faciliteitengemeenten)**, de bruisende werking van de gemeenschapscentra, de verspreiding van taalpromotie-instrumenten en -methodieken, het leiden van anderstaligen naar het reguliere aanbod.

2. VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

http://www.raadvgc.be/docs/wp-content/uploads/2019/07/Stuk4_nr1_2019.pdf

Onderwijs blijft de belangrijkste hefboom van de VGC om Brussel te veranderen. Het is de sleutel tot emancipatie en maakt vrije, bewuste en kritische burgers. Scholen zijn knooppunten van verbinding: voor de buurt en de stad, tussen talen, gemeenschappen en individuele burgers. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel heeft al een sterke reputatie, maar onze ambities reiken met dit bestuursakkoord nog verder.

3. Nederlands bevorderen in meertalig Brussel

Brussel is taalkundig sterk aan het veranderen. De taalbarometer toont aan **dat Brussel expliciet meertalig is**. We gaan complexloos om met de troef die meertaligheid is, maar staan ook borg voor de wens en de nood van Nederlandstalige Brusselaars om op **dienstverlening in eigen taal** te kunnen rekenen.

De VGC vormt een **open en gastvrij Nederlandstalig netwerk** van diensten en voorzieningen. In een kinderdagverblijf, in een dienstencentrum, op school en in de vrije tijdsbesteding zijn medewerkers op zoek **naar handvatten om het Nederlands te promoten in een meertalige context**. **Meertaligheid aanwenden om het Nederlands te bevorderen** vergt maatwerk dat soms niet mogelijk is binnen het bestaande kader. Vooral in het vrijwilligerswerk en bij wijkgerichte werkingen stellen zich nieuwe uitdagingen op dat vlak. Met ondersteuning van het Huis van het Nederlands **actualiseren** we onze **visie op taalbeleid** in functie van deze nieuwe realiteit. Dat doen we met oog voor de historisch gegroeide positie van het Nederlands in Brussel en met respect voor de bestaande taalregimes.

De context waarbinnen de promotie en bevordering van het Nederlands plaatsvindt in Brussel verschilt sterk van Vlaanderen. In het Vlaams Gewest is het taalbeleid volledig gekaderd binnen het inburgeringsdecreet. In Brussel ligt dat anders. **Het Nederlands is een belangrijke, maar niet de enige taal**. Het is één van de gemeenschappelijke talen. Kennis van het Nederlands, gecombineerd met de kennis van andere talen, zien we als een middel om de Brusselaar te **versterken**. Met de kennis van het Nederlands vinden Brusselse werkzoekenden de weg naar jobs of een opleiding.

Het **taalonderwijs** zien we als een ambitieus project voor onze stad. Er zijn al veel positieve initiatieven, die willen we ondersteunen en doortrekken. Daarnaast willen we als VGC op vlak van kwaliteit een sprong vooruit maken. **De keuze die veel ouders willen maken om hun kinderen tweetalig te laten opgroeien, kent geen formeel vervolg in een tweetalig of meertalig onderwijs**. We willen dat ouders in Brussel ook kunnen kiezen voor deze onderwijsvorm. De VGC **ondersteunt**, samen met het Onderwijscentrum Brussel (OCB) en in samenwerking met de hoger onderwijsinstellingen, inrichtende machten en nieuwe initiatiefnemers **die twee- en meertalig onderwijs willen inrichten**.

3. Kinderopvang: alle kansen om te groeien

...

We zetten verder in op taallessen op de werkvloer voor de niet-gekwalificeerde medewerkers van de buitenschoolse opvang met een beperkte kennis van het Nederlands.

We versterken medewerkers in de sector in de omgang met de specifieke Brusselse context en hebben oog voor een duidelijk werkkader rond meertaligheid.

4. Onderwijs: de school verbindt ons met de stad

...

Onderwijs is een gedeelde verantwoordelijkheid

Het vergt meer samenwerking om het recht op onderwijs in Brussel waar te maken. Beide gemeenschappen bevoegd voor onderwijs in Brussel en het Gewest moeten beter samenwerken voor het in kaart brengen van locaties voor scholenbouw, voor het monitoren en tegengaan van schooluitval en -verzuim, voor de controle op de leerplicht, voor het monitoren van inschrijvingen, **voor uitwisseling van leerkrachten en voor de ontwikkeling van leerplannen op maat van Brussel**. We hanteren een minder communautaire logica, om oplossingen te zoeken

voor deze gedeelde uitdagingen.

We investeren in een forum waar Nederlandstalig, Franstalig en Europees onderwijs op een duurzame wijze in overleg kunnen gaan. We organiseren samen een Staten-Generaal voor het Brussels onderwijs. Zo bevorderen we uitwisseling van expertise van academici, onderwijsinrichters, leerkrachten en alle andere praktijkexperten.

...

Ontwikkelingskansen in een brede leer- en leefomgeving

Het is belangrijk dat alle Brusselse kinderen zich herkennen in het lesmateriaal en de lesmethodes. Voortbouwend op het reeds ontwikkelde aanbod biedt de VGC samen met haar partners op het terrein en het OCB de Brusselse scholen up-to-date en innovatieve leerboeken, methodes en activiteiten. Daarbij heeft ze bijzondere aandacht voor grootstedelijke thema's, de Europese Unie, de diversiteit van de aanwezige culturen, de nabijheid van de andere taalgemeenschap, maar ook bijvoorbeeld voor het koloniale verleden van Brussel en België. De VGC wil ook betrokken zijn bij de vernieuwing van het curriculum door de Vlaamse overheid, onder meer opdat de Brusselse grootstedelijke realiteit voldoende aan bod komt.

...

Taalonderwijs

Voor de VGC is meertaligheid een troef. Veel talen kennen is een plus, in Brussel en in een geglobaliseerde wereld. Dat er in Brussel zo veel talen worden gesproken, plaatst onze scholen wel voor een serieuze uitdaging. Want veel leerlingen hebben het Nederlands niet met de paplepel meegekregen. En goed Nederlands spreken, schrijven en begrijpen is belangrijk voor alle leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs. De VGC wil onze leerkrachten wapenen om kwaliteitsvol onderwijs in een meertalige context vorm te geven.

Veel ouders vragen naar leer- en oefenkansen voor het Nederlands, zowel voor kinderen die niet naar het Nederlandstalig onderwijs gaan als voor kinderen die er wel al naartoe gaan. Via de vrijetijdspartners van de brede school zetten we in op oefenkansen in de vrije tijd.

We willen dat Brusselaars kunnen kiezen voor tweetalig onderwijs. De VGC werkt mee om de drempels en hindernissen die tweetalig onderwijs in de weg staan, in kaart te brengen.

Vervolgens willen we tweetalig onderwijs waarmaken, via een consortium van onder andere het OCB, instellingen hoger onderwijs en de inrichtende machten die tweetalig onderwijs willen opzetten. We willen werk maken van concrete proefprojecten tweetalig onderwijs. We blijven onze schouders zetten onder de tweetalige lerarenopleiding.

We moedigen ook andere vormen van meertalig onderwijs aan, zoals het 'stimulerend meertalig onderwijs in Brussel' (STIMOB) en meertalig lesgeven (CLIL).

Uitwisseling en samenwerking tussen de Nederlandstalige, Franstalige en Engelstalige scholen en opleidingen biedt veel kansen. We vereenvoudigen en stimuleren de samenwerking. Het zorgt voor kruisbestuiving en een betere taalverwerving. We onderzoeken de mogelijkheden om de mobiliteit van leerkrachten te bevorderen. Zo kunnen Franstaligen Frans geven in het Nederlandstalig onderwijs, en Nederlandstaligen Nederlands in het Franstalig onderwijs

6. Sport: Brussel bougeert

...

Sport voor iedereen

Samen met sportclubs wil de VGC het potentieel van een vrijwilligerswerking ten volle benutten. Door sport en inburgering met elkaar te verbinden, creëren we kansen voor nieuwkomers om hun netwerk te verbreden en taal te oefenen. Daarnaast stimuleren we samenwerking met seniorenverenigingen, want vrijwilligerswerk is een kans voor alleenstaande senioren om sociale contacten te onderhouden.

Samenwerken om samen te sporten

...

We werken ook een gezamenlijke strategie uit tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschapscommissies om ervoor te zorgen dat in zo veel mogelijk sporten zo veel mogelijk Brusselse kinderen terecht kunnen in de taal van hun keuze. Dat doen we door de band tussen onderwijs en sportverenigingen te versterken en door de betrokkenheid van ouders te verhogen.

8. Gemeenschapscentra: een vertrouwde thuis in de stad

De 22 gemeenschapscentra zijn van goudwaarde. Voor de VGC, voor de stad. Een gemeenschapscentrum is een huis met vele kamers: het is een ankerpunt voor verenigingen, collectieven of burgers, een partner van een Brede School, een pijler van het lokaal cultuurbeleid, een organisator van (socio)culturele activiteiten, taallessen, ateliers of speelweken en een aanjager van vernieuwing en creativiteit – van Babytheek tot Bar Eliza.

...

Vanuit de gemeenschapscentra zetten we sterk in op samenwerkingsverbanden tussen verschillende sectoren die werken aan een brede wijk- en leefomgeving (sportinitiatieven, Lokaal Dienstencentrum, academie, sociale economie, bibliotheek, Centrum voor Algemeen Welzijnswerk, kinderdagverblijf, IBO, WZC, sociaal-cultureel werk, wijkcomités ...). We kijken over taalmuren heen en leggen linken met Franstalige en internationale buurt- en cultuurcentra.

9. Cultuur: één deur, ontelbare kamers

...

We versterken Brussel als bruisende, spannende culturele hoofdstad die openstaat en toegankelijk is voor iedereen. Met een toonaangevende kunstensector en een veelkleurig socio-cultureel verenigingsleven. De volstrekte meertaligheid van Brussel is gebaat bij een zichtbare, complexoze Nederlandstalige aanwezigheid.

...

11. Communicatie: we spreken met elkaar

...

Als overheid communiceren we laagdrempelig en duidelijk. Klare taal wordt door iedereen geapprecieerd. We houden zo veel mogelijk rekening met het niveau van het Nederlands bij anderstaligen.

5. COMMISSION COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE

<https://www.bruxeo.be/fr/system/files/media/accord%20de%20Gouvernement%20COCOF%202019-2024.pdf>

3. La formation professionnelle

(4) Développer et réorienter une offre de formation souple et performante

La formation en langues

Les connaissances linguistiques insuffisantes, notamment du néerlandais ou de l'anglais, sont souvent un frein à l'emploi. Afin d'améliorer les chances des chercheurs d'emploi sur le marché de travail, le Gouvernement développera et renforcera l'offre de formation en langues dans un réseau cohérent autour d'une Cité des langues, et assurera l'articulation des tests linguistiques et des parcours de formation, en ce compris dans le cadre du parcours d'accueil pour primo-arrivants.

Le Gouvernement renforcera l'offre d'alphabétisation, de maîtrise de la langue française et de préformations en lien avec des formations « professionnalisantes » dans les métiers d'avenir et en pénurie.

6. La cohésion sociale

Le Plan bruxellois pour l'alphabétisation répond à l'objectif de lutte contre l'analphabétisme. « Lire et écrire », dans ses missions de Centre régional pour le développement de l'alphabétisation et l'apprentissage du français pour adultes veillera, avec la Cité des langues, à une meilleure identification des besoins et orientation vers les dispositifs adéquats.

7. L'accueil des primo-arrivants

Dans le courant de la législature, la COCOM développera un parcours d'accueil propre à Bruxelles au départ de l'Ordonnance du 11 mai 2017 relative au parcours d'accueil pour primo-arrivants. Dans ce cadre, la COCOF continuera à soutenir des opérateurs de formation linguistique.

6. WALLONIE

https://www.wallonie.be/sites/default/files/2019-09/declaration_politique_regionale_2019-2024.pdf

Chapitre 2. La formation et l'accompagnement du travailleur en recherche d'emploi

8. L'apprentissage des langues. L'apprentissage du néerlandais doit être soutenu, en privilégiant les échanges durant les études, les stages, les formations et expériences de travail en Flandre. Par ailleurs, le Forem renforcera sa collaboration avec le VDAB et mobiliser davantage les demandeurs d'emploi vers la Flandre. Le dispositif d'apprentissage des langues en Wallonie sera évalué et amélioré sur la base de cette évaluation.

Chapitre 7. Les entreprises et les indépendants

12. Le secteur du tourisme

Pour professionnaliser et optimiser le secteur wallon du tourisme, le Gouvernement entend :

...

Mettre un accent particulier sur les formations en langues, les formations à l'accueil de qualité et à l'encadrement de publics spécifiques, sur les formations au tourisme durable et, en concertation avec la Fédération Wallonie-Bruxelles, sur les formations dans l'enseignement supérieur, notamment afin de les mettre davantage en phase avec la réalité de terrain et les évolutions du secteur ;

Chapitre 21. La démocratie et la citoyenneté

...

Pour les primo-arrivants, le premier facteur d'intégration est la connaissance de la langue et, comme pour tous les citoyens, des valeurs de notre démocratie.